

Καλή διακυβέρνηση σημαίνει την παράλληλη επίτευξη δύο στόχων της χρηστής διακυβέρνησης και της αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Όχι μόνο επειδή η χρηστή διακυβέρνηση διέπεται από την κοινής αποδοχής αξία της ηθικής, της εντιμότητας στη δημόσια ζωή αλλά και επειδή η πεποίθηση της κοινής γνώμης για τον σεβασμό των σχετικών κανόνων, την εντιμότητα –integrity- των κρατικών λειτουργών στην άσκηση των καθηκόντων τους δημιουργεί ένα κλίμα για καλύτερες επιδόσεις. Διαμορφώνει κατ' επέκταση ένα περιβάλλον που ευνοεί την αύξηση της αποτελεσματικότητας κατά την διακυβέρνηση και την λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Χρηστή διακυβέρνηση αποτελεί συγχρόνως κίνητρο για οικονομική δράση, για επενδύσεις, για αύξηση υγιούς ανταγωνιστικότητας, για ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου. Συνεπάγεται τέλος την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος στα μάτια της κοινωνίας και κατ' επέκταση αγγίζει την αξία και την σημασία των δημοκρατικών θεσμών.

Η ανοχή απέναντι στη μικρή διαφθορά, την στιγμιαία παράνομη πράξη είναι προάγγελος για τη μεγάλη διαφθορά, την συνεχή παρανομία. Η διαφθορά στη δημόσια ζωή απογοητεύει την κοινωνία αλλά και εκείνους που υπηρετούν στη δημόσια διοίκηση και πιστεύουν στην ανάγκη της χρηστής διοίκησης. Δηλητηριάζει την οικονομική ζωή. Αποδυναμώνει την θέληση για καλύτερες επιδόσεις. Ισορροπεί σε όλο και χαμηλότερα επίπεδα την αποτελεσματικότητα, την υπηρετήση του δημοσίου συμφέροντος. Υποσκάπτει την δημοκρατική λειτουργία του συστήματος.

Η εντιμότητα –integrity δεν μπορεί να επιβληθεί όσο και αν επιθυμεί η πολιτική ηγεσία να την διατάξει. Η συμμόρφωση με

τους κανόνες της εξαρτάται από την εξέλιξη μιας κοινωνίας και τον βαθμό ενσωμάτωσης ηθικών αξιών στην ταυτότητά της. Ο διακηρυκτικός λόγος, η έκκληση για έντιμη συμπεριφορά στην διακυβέρνηση και στην δημόσια ζωή έχει περιορισμένη εμβέλεια.

Η υπεύθυνη πολιτική ηγεσία οφείλει να μεριμνά να παρεμβαίνει. Πρέπει, ως πολιτεία να αντιτάσσει ένα μέτωπο αρχών, μέτρων και θεσμών απέναντι στα φαινόμενα της κακής διακυβέρνησης, της διαφθοράς. Να ενισχύσει και με αυτόν τον τρόπο την αποτελεσματικότητα της καλής διακυβέρνησης.

Θα αναφέρω κάποιες αναγκαίες κατευθύνσεις για τους στόχους της χρηστής διακυβέρνησης, της αποτελεσματικής διακυβέρνησης.

α. Η διαφάνεια στη διακυβέρνηση αποτελεί πρωταρχική αναγκαιότητα για την καλή λειτουργία κάθε διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Αυξάνει την αξιοπιστία της διοίκησης απέναντι στους πολίτες. Φέρνει τους πολίτες πιο κοντά στα προβλήματα, στην προσπάθεια επίλυσης τους, εμπλουτίζει τις οπτικές προσέγγισής τους. Ενισχύει την τάση για εντιμότητα στις συμπεριφορές των δημοσίων λειτουργών. Πρέπει να προωθούμε την διαφάνεια σε όλο τον κορμό της διακυβέρνησης, στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε κρατικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

β. Παράλληλα με τη διαφάνεια θέσπιση διαδικασιών συμμετοχής -έκφρασης γνώμης- της κοινωνίας των πολιτών – των νομιμοποιημένων εκφραστών της π.χ. συνδικαλιστικών οργανώσεων κατά το στάδιο διαμόρφωσης πολιτικών.

Να εξετάσουμε σε κάποιες περιπτώσεις μια step by step εκχώρηση αρμοδιοτήτων –ελεγκτικών στην αρχή, λήψης

αποφάσεων στην συνέχεια- υπέρ της κοινωνίας των πολιτών και των νομιμοποιημένων εκφραστών της.

γ. Καλύτερες ρυθμίσεις που περιορίζουν δυνατότητες ανάπτυξης φαινομένων διαφθοράς. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η αντικειμενικοποίηση διαδικασιών λήψης αποφάσεων στη θέση εκείνων που παραχωρούν διακριτική ευχέρεια στον λειτουργό της δημόσιας διοίκησης κατά την κρίση του να αποφασίζει. Αναφέρω παράδειγμα τον τομέα φορολόγησης συναλλαγών που έχουν ως αντικείμενο αξίες ακινήτων. Όταν υιοθετήθηκε στην χώρα μου ένα εκτεταμένο δίκτυο των αποκαλούμενων «αντικειμενικών» αξιών ακινήτων και καταργήθηκε το δικαίωμα του εφοριακού υπαλλήλου να αποφασίζει αυτός για το ύψος της αξίας του μεταβιβαζόμενου ακινήτου έγινε δυνατή η εξάλειψη ενός ευρύτατου φαινομένου συναλλαγής, εκβιασμών, διαφθοράς. Άλλο παράδειγμα: Η χρησιμοποίηση μαθηματικού τύπου στην κατακύρωση έργων και υπηρεσιών του δημόσιου τομέα στους διαγωνιζόμενους υποψήφιους προμηθευτές τους.

δ. Η θέσπιση ή περαιτέρω ενίσχυση ανεξαρτήτων αρχών που είτε στρέφονται κατά παραβατικών συμπεριφορών της δημόσιας διοίκησης είτε υπηρετούν την διαφύλαξη και άσκηση ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών.

ε. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης με ευρεία συμμετοχή εμπειρογνομόνων, αλλά συγχρόνως και υιοθέτηση ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών όπως π.χ. στον χώρο της ενέργειας ή των τηλεπικοινωνιών.

στ. Ανεξάρτητη δικαιοσύνη, ταχεία απόδοση δικαιοσύνης στους προσφεύγοντες, αδιάβλητες διαδικασίες.

ζ. Πρέπει να αναβαθμίσουμε την αρχή της λογοδοσίας. Να περιγράψουμε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που θα καθιστά πραγματικά

υπόλογους όσους λαμβάνουν σοβαρές αποφάσεις οικονομικού περιεχομένου ιδιαίτερα τέτοιες που αγγίζουν εξατομικευμένα οικονομικά συμφέροντα. Συγχρόνως να εγκαθιδρύσουμε ένα πλαίσιο πόθεν έσχες-ελεγκτικών ρυθμίσεων σε θέματα πλουτισμού για μια σειρά κατηγορίες δημοσίων προσώπων και λειτουργών της διοίκησης.

η. Τέλος να ελέγξουμε την διακίνηση του «πολιτικού χρήματος» των κομμάτων.

Η εφαρμογή των παραπάνω αρχών χρειάζεται οριοθέτηση, έχει ανάγκη από μέτρο. Να μην καταλήξουμε σε ακραία φαινόμενα στην μια ή την άλλη κατεύθυνση. Να μην παραλύει η διακυβέρνηση στην λειτουργία της, στην αποτελεσματικότητά της.

Πρέπει να ερευνήσουμε και να καταλήξουμε στις best practices που έχουν καταξιωθεί από την εφαρμογή τους στις διάφορες χώρες. Χρειάζεται έρευνα, ανταλλαγή απόψεων με βάση τις μέχρι τώρα εμπειρίες. Θα πρότεινα γι' αυτό τον σκοπό τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας που κάθε μέλος της θα κατέθετε την εμπειρία από διάφορες χώρες για τις καλύτερες πρακτικές - best practices- που εφαρμόζονται για την διασφάλιση της καλής διακυβέρνησης.

Κυρίες και Κύριοι,

Κλείνοντας θέλω να υπογραμμίσω κάτι που ξεφεύγει από τα όρια της topic που συζητάμε στο workshop μας αλλά το θεωρώ σημαντικό. Η Global Initiative που προωθεί ο Πρόεδρος Κλίντον είναι μια απάντηση στην παγκοσμιοποίηση και στα προβλήματα

που γεννά. Μια απάντηση στηριγμένη σε μια κοινή αξία. Σ' αυτήν της παγκόσμιας αλληλεγγύης. Η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να αναδειχθεί με οδηγό την παγκόσμια αλληλεγγύη σε σημαντικό πόλο αναφοράς και επιρροής των εξελίξεων στον πλανήτη μας, να ενισχύσει την παγκόσμια συμβίωση με βάση κοινές αξίες, να συνυπάρξει δίπλα σε παγκόσμιους οργανισμούς συνεισφέροντας και αυτή στην διαμόρφωση μιας παγκόσμιας διακυβέρνησης στον 21^ο αιώνα. Πιστεύω ότι πρέπει να στηρίξουμε την προσπάθεια να δώσουμε συνέχεια στην τριήμερη συνάντηση της Global Initiative αν πράγματι προσβλέπουμε σε ένα καλύτερο αύριο για τα παιδιά μας.